

Saksframlegg

Saksnr.: 2021/41939

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Fylkesrådet	16.06.2022	

Vedlegg:

- 1 Politisk Forum Skagerrak – forslag til vedtak

Etablering av Politisk Forum Skagerrak

Fylkesrådets forslag til vedtak

1. Viken fylkeskommune slutter seg til forslaget om opprettelse av Politisk Forum Skagerrak i samarbeid med Vestfold og Telemark fylkeskommune og Västra Götalandsregionen.
2. Viken fylkeskommune er forpliktet til deltakelse i Politisk Forum Skagerrak ut 2023. Deltagelse i forumet fra og med 2024 må avtales med ett eller flere av de tre nye fylkene.
3. Viken fylkeskommune aksepterer sin andel av finansieringen av Politisk Forum Skagerrak med kr. 75.000 (2. halvår 2022) og kr. 150.000 (helår 2023). Utgiften bæres av rådsområde Næring og tannhelse.

01.06.2022

Johan Edvard Grimstad
fylkesråd for Næring og tannhelse

Bakgrunn for saken

Flere INTERREG-prosjekt har over tid foreslått å etablere et "Politisk Forum Skagerrak" (PFS). Etableringen av PFS inngår som en del av Interreg-prosjektet Marint Grenseforum Skagerrak. Formålet med PFS er å skape en politisk overbygning over utviklingen i Skagerrak, et havområde som påvirkes særlig av menneskelig aktivitet i Norge, Sverige og Danmark.

I sak 2021/41939 ble følgende beslutning om PFS fattet av fylkesrådsleder 23.06.2021:

1. Viken fylkeskommune slutter seg til Svinesundkomiteens vurdering av behovet for å drøfte en bredere politisk møteplass for Skagerrak.

2. Invitasjonen til å arbeide videre med avklaringer rundt konseptet "Politisk Forum Skagerrak" (trinn 1 og 2) tiltredes.
3. Viken fylkeskommune legger til grunn at saken igjen fremmes når pågående avklaringer gjennom "Marint Grenseforum Skagerrak" er sluttført (trinn 3).
4. Pågående prosess (trinn 1 og 2) betinger politisk deltakelse fra Viken fylkeskommune. Fylkesråd for Næring og tannhelse får fullmakt til å representere Viken fylkeskommune i Politisk Forum Skagerrak.

Trinn 1-2 beskrevet over er nå gjennomført. Det foreligger et forslag til beslutning om å etablere et fast Politisk Forum Skagerrak mellom avtalepartnerne Vestfold og Telemark fylkeskommune, Västra Götalandsregionen og Viken fylkeskommune (ref. vedlegg; «Politisk Forum Skagerrak – forslag til vedtak»).

Fakta

I det omforente samarbeidsdokumentet er det overgripende målet for Politisk Forum Skagerrak å være «et friskt og produktivt Skagerrak som er en tydelig ressurs for bærekraftig utvikling økonomisk, miljømessig og sosialt». I dette ligger en prioritering på å fremme næringsutvikling i området veid opp imot mulige konflikter for bærekraftig utvikling. Ambisjonen er flere arbeidsplasser innen marin matproduksjon og maritim industri. Det erkjennes at havsforvaltning også er et viktig innsatsområde, men dette tones noe ned i dette forumet da kompetanse, ansvar og mandater er ulik mellom norske og svenske deltagere i forumet.

Forumet skal legge til rette for informasjon, dialog og koordinering av felles utfordringer og muligheter, og kunne komme med anbefalinger til tiltak. Særlig vil det bli lagt vekt på innsats for:

- felles kunnskap om påvirkning og bruk av havrommet i Skagerrak
- forebygge konflikter mellom ulike interessenter og øke forutsigbarheten for å utnytte marine ressurser på en bærekraftig måte
- koordinere lokal, regional, nasjonal og internasjonal planlegging og utvikling i Skagerrak, med søkelys på regional utvikling
- initiere prosjekter for næringsutvikling og dele kunnskap om disse
- finne politiske løsninger på spørsmål som reises av fora for næringsliv, forskning og miljø/klima
- arbeide for en bærekraftig blå næringsvekst og støtte marint/maritimt næringsliv
- arbeide for å sikre utvikling av nasjonal/internasjonal politikk for ett friskt og produktivt Skagerrak
- skape relevante møteplasser
- formulere felles mål for et «friskt og produktivt Skagerrak»

Oppsummert er mandatet til PFS å skape møteplasser for dialog og kunnskapsdeling, komme med anbefalinger til egne organisasjoner, og ta fram felles beslutningsgrunnlag. PFS har ikke mandat til å binde verken egne medlemsorganisasjoner eller andre organisasjoner.

Problemstillinger, alternative løsninger og konsekvenser

Det finnes bred forankring internasjonalt og nasjonalt for å forebygge grenseoverskridende miljøskader slik Politisk Forum Skagerrak målsetter. Eksempler er Esbo-konvensjonen der Europa, USA og Canada informerer hverandre om tiltak som kan gi miljøeffekter. FNs bærekraftsmål adresserer særskilt i mål 14 bevaring og bruk av hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling. EU-kommisjonen la 2021 fram sin strategi for en bærekraftig blå økonomi.

Tilsvarende vil PFS kunne forankres i regjeringens havstrategi, «et hav av muligheter», der det pekes på Norge som havbruksnasjon, med tilhørende ansvar for kjente bærekrafts utfordringer. Videre la Klima- og miljødepartementet frem sin helhetlige tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv i 2021. Tilsvarende planer finnes på svensk side.

Samarbeidet mellom Västra Götalandsregionen, Viken fylkeskommune og Vestfold og Telemark fylkeskommune har siden august 2021 vist at det er tilstrekkelig med omforente innsatsområder der økt kunnskap om og forståelse av potensial for blå næringer, kan utvikles med forutsetning om sunn vekst.

Vurdering

Saken svarer ut følgende områder fra fylkesrådets politiske plattform:

- «Mulighetene som ligger i havet og i kysten er bare en delvis benyttet ressurs i vårt område. Dette gjelder tradisjonelle fiskerinæring, men også annen type bioøkonomi og matproduksjon»
- «Viken skal videreføre de tre fylkenes internasjonale arbeid»
- «Fylkeskommunen skal mobilisere til nettverksbygging, partnersøk, prosjektrådgivning og søknadsveiledning»

Fylkesråden sin vurdering er at det geografiske formatet "Skagerrak" synes å ha behov for en politisk møteplass som fanger opp kunnskap, muligheter og utfordringer fra næring, forskning og forvaltning, og at viktige spørsmål kan løftes opp på et høyere politisk nivå i regionene i landene for videre avklaring og beslutninger gjennom allerede etablerte kanaler og organisasjoner. Viken fylkeskommune kan delta i politisk forum Skagerrak uavhengig av annet formalisert grensesamarbeid.

Fylkesråden vurderer at det er et politisk handlingsrom for å adressere både kjente utfordringer og mulig kommersiell bærekraftig utnyttelse av havrommet Skagerrak gjennom politisk koordinerte tiltak på tvers av landene. Fylkesråden vil likevel anmode om at PFS identifiserer noen prioriterte innsatsområder med tydelige mål slik at resultater lettere kan måles og følges.

Oppsplitting av Viken fylkeskommune fra 2024 vurderes å kunne være en viktig milepæl for å vurdere videre deltagelse for de tre nye fylkene. Resultater fra arbeid i forumet vil kunne evalueres høsten 2023 og danne basis for saker om videreføring i ett eller flere av de tre nye fylkene fra 2024.

Dersom resultatene vurderes tilfredsstillende for fortsatt felles innsats, så vil det kunne være aktuelt å vurdere en utvidelse av forumets medlemmer til f.eks. Agder fylkeskommune og evt. regioner i Danmark.

Konsekvenser

PFS skal drives av et sekretariat som Svinesundkomiteen stiller til rådighet. Finansieringen av sekretariatet deles mellom fylkene Västra Götalandsregionen, Viken og Vestfold og Telemark med like årlige bidrag på kr. 150.000 hver. I tillegg yter Svinesundkomiteen årlig kr. 75.000, totalt kr. 525.000 som drifter et halvt årsverk.

Saken forplikter altså Viken fylkeskommune til å betale kr. 75.000 for andre halvår 2022 og kr. 150.000 for hele 2023. Denne utgiften bæres av Rådsområde Næring og tannhelse. I tillegg vil politisk og administrative ressurser avsette tid og reisekostnader innenfor eksisterende driftsbudsjetter.

Saken vurderes ikke å ha juridiske konsekvenser utover de økonomiske forpliktelsene nevnt over. Ved eventuell prosjektdeltagelse/-finansiering så vil dette måtte fremmes som separate politiske saker og vurderes iht. gjeldende regelverk for offentlig støtte eller anskaffelsesregelverk.

Vurdering av bærekraft

Saken har ingen direkte konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål. Forumets ambisjoner skal underbygge FNs bærekraftsmål og vil indirekte støtte disse. PFS arbeid vil spesielt kunne ha en positiv innvirkning på bærekraftsmålene 13 -Stoppe klimaendringene, 14 – Livet under vann og 17 – Samarbeid for å nå målene.

Det forutsettes ellers at evt. aktiviteter som følge av budsjettmessige disponeringer skjer i henhold til fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål.

Vedtakskompetanse

Beslutningen treffes med hjemmel i reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget i Viken og tildeling av innstillingsrett, punkt 3.5.2: Fylkesrådet treffer beslutninger i saker hvor myndigheten ikke er tillagt andre organer gjennom lovgivning eller delegeringsvedtak.